

dentis, facile omnia ferant. Quandoquidem & Paulus gentium Doctor vincula, ad tribunalia abductiones, quotidiana pericula; multas illas, & intolerabiles, afflictiones; levis vocabat: non quod natura tales essent; sed quia causa, propter quam fiebant, talem ei sententiam ingenerabat. S. Chryl. hom. 25. in Gen.

Unaquaque res duas habet ansas; unam tolerabilem, alteram intolerabilem. Si frater injuriam fecerit, non ea prehende, qua facit injuriam: ea enim ejus ansa est intolerabilis. Sed illinc potius esse fratrem, esse una educatum. Sic prehendens eam, quae tolerabilis. Epictetus c. 65. Enchiridion.

§. XXVIII.

In tribulatione fac ex necessitate virtutem.

CRAS TU, & filii tui, mecum eritis. 1. Reg. 28. 19. Quare abulens: cur Saul filios suos in conspectum educerit, in quo illos occubituros prenoverat? Respondet q. 3. in c. ult. hujus libri: quia putavit, quod necesse erat; quod tam ipse, quam filii ejus, morentur: ideo nullo modo poterant evadere hanc mortem. Melius ergo fuit, quod viriliter in bello morentur, pugnando pro Israel; quam ignominiose fugiendo desideratam vitam conservare non possent.

Fuge Dil. de mi, & assimila caprea Sec. Cant. 5. 15. Ardebat desiderio sponsi sponsa dicens: quis mihi det te fratrem meum &c. Votis potita quid dicit? fuge. Si sponsum adeo percipiebatur, cur celerem ejus abitum optat? V. Beda: quod ait fuge dilecto mi, non optando loquitur (quis enim eum, quem diligit, a sua fugare praesentia velit) sed ejus potius voluntate servando: memor videlicet consuetudinis ipsius, qua se, in medio saepe sermone relinquens, transierat, ac declinavit: memor enim suae consuetudinis; quia illum in hujus temporis, vel peregrinationis, loco continuè videre non possit. Nam si necesse fuit ab illo nonnunquam deseri; prudentia fuit, hoc sponte petere, quod necessario toleratura erat. Did. Nyss. Dom. infra Ocl. Asc. §. 4.

Humilitatis sub potenti manu Dei. 1. Petri 5. 6. q. d. Si manus ejus effugere; impossibile; si tanto Domino subdi, necesse est: humilitatis volentes, & de necessitate virtutem facite. Idem ibidem.

Hoc totius Christianitatis est robur, scire de necessitate virtutum; & penalitates, & verbera, contumelias, & opprobria, vulnera, sic & mortem, in arma constare virtutum; & de his scalam facere caelos pertingentem. Sim. Cass. l. 8. c. 38.

§. XXIX.

Varia alia motiva.

IN virga indignationis ejus. Thren. 3. 1. Aliam quidem putat esse virgam furoris Dei; aliam virgam directionis, & virgam regni ejus; aliam vero indignationis: quoniam alia est ferrea, inflexibilis, qua conteruntur impii, tanquam vasa testes in ira furoris Dei. Alia, qua in aequitate Sancti reguntur; donec perveniunt ad bravium luperae vocationis. Alia illa, de qua ad Jerusalem Dominus: in indignatione non percussit. Isa. 60. 10. & in reconciliatione mea miseratus sum tui. Sub hac enim virga ad hoc percussit Deus, ut miseretur; ad hoc vulnerat, ut sanet. S. Paschasius hic. Adversitas, quae a Domino est, plena justitiae, plena aequitatis, plenam misericordiae est. Idem ibidem.

Domine, hic autem quid? Joan. 21. 21. Hunc ita Domino dilectum cum respexisset Petrus, statim interrogavit, quis vite illius terminus immineret? Quia communiter hominibus insitum esse videtur; ut optent, si quid periculi subituri sunt; non se solos, sed ceteros etiam, aut videre similia pati, aut saltem audire, perpeffos fuisse; vel omnino idem passuros. S. Cyrill. Alex. l. 13. in Joan. David, vicinus morti, ait filio suo Salomon: ego vitam ingrediar universa terra. 3. Reg. 2. 2. id est, ad Patres meos abeo; & viam omnibus; qui nunc sunt, qui post me erunt, communem viam ingredior. Cur communem dicit? ut mortem suam sibi, & filio suam faciat. Sylveira in Apoc. 7. q. 16.

Participi in tribulatione. Apoc. 1. 9. Hoc apponit: quia & ipse levitavit Domitiani expertus, & in Pathmos relegatus. Et hoc dicit ad multam Fidelium consolationem: nam videntes communicationem in laboribus cum Joanne dilecto; inde singulare in se divini amoris dicent argumentum, multa ob fidem pati. Sylveira hic.

Quod si tantus ostenditur, & probatur, Christianorum Martyrum populus; nemo difficile, vel arduum putes, se Martyrem fieri; quando videt Martyrum populum non posse numerari. S. Cyprianus exhort. ad MM. c. 2.

Si leoni taurus obijctur disperendus, ut princeps videns laetetur; & tu discepereris, ut Deus videns laetetur: satis, superque esset, ut hoc patienter tolerares. Oforius in die SS. Innocent.

Cum te videris tribulari; si perquiras, multas invenies

causas. Et si alia non esset, praeter voluntatem divinam, & gloriam ejus; hae satis est. An non leoni obijctur canis, vel taurus, dilaniandus, ut principi spectaculum praebatur? Id. f. 4. D. 4. Quadr.

Quantumlibet nobis anxietatum pateras vitae praesentis propinet afflictio; parva toleramus; si recordamur, quid biberit ad parvulum; qui invitat ad coelum. Sidonius Apollin. l. 9. ep. 4.

Refertur de anima cujusdam Sancti; qui multas in hac vita arumnas sustinuerat: quod, dum post mortem amico appareret, illoque quareret; num tantis doloribus condigna illi fuerint gaudia? responderit: Ipsa prima Coelium salutatio, qua me coelum ingredientem complexi sunt; ac praesertim primum Christi osculum, quo me deosculatus est ita mihi suave accidit; ut mox omnium laborum me obvisci fecerit; omniumque dolorum memoriam mihi abstergerit, juxta illud: absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum. Apoc. 21. 4. Cornelius in Cant. 1. 1.

Equum indomitum etiam peritissimum equitandi timet concendere: at, postquam domitus est, pueri ipsi in eo equitate audent: Crux, antequam Christus eam conscenderet, equus erat indomitus: quotquot eam conscendebant, prosternebat, eorum honorem; & vitam adimens. At postquam eam animosus conscendit, ita domita, ac mansuetata remanet; ut pueri, & senes, intrepidam eam ascenderint. Dicitur conde. 2. in festo S. Andreae.

§. XXX.

In tribulatione solatia, & refugia.

POSITIS genibus orabat. Luc. 22. 41. Orabat, completurus opus redemptionis nostrae. Docuit nos; frustra optari vincula, & crucem; nisi oratione arceamur. Praesumptio est, non amor; carnificibus occurrere sine oratione. Paratus Petrus & in carcerem, & in mortem ire cum Jesu. Luc. 22. 43. dum orationem negligit, Magistram deserit. Dormivit, cum orandum erat; negavit, cum palma delata est moriendi cum Christo. Vicit Moyses Amelech. Ex. 17. 11. sed oravit: timuit ancillam Petrus; sed non oravit. Oliva t. 2. Strom. §. Positis genibus.

Nullum majus, nullum melius, negotium est in tribulatione; quam recedere ab eo strepitu, qui foris est; & ire interiora mentis secretiora: Ibi Deum invocare, ubi nemo videt, gementem, & subvenientem. S. August. in Pf. 34.

Lenit dolores patientis Christiani, assidua recordatio in cruce pendens. Petrus Cell. c. 22.

Qui crucem post Christum ferre amant; crucem ipsam sine crucis sensu ferunt: qui verò eam fugiunt; si soli crucis pondere onerantur. Ildorus Clarus. Orat. 9.

TITULUS XII.

SS. TRINITAS.

§. I.

Figura, Symbola, Testimonia.

Ex Veteri.

Faciamus hominem ad imaginem. Gen. 1. 26. Non allocutus Angelum: quia cum Deo ad creationem non concurrerunt. Homo non factus ad similitudinem Angeli. Ut tamen unum Deum doceret, dixit, ad imaginem, non ad imagines. Paoletti Dom. 6. Pasch. Igitur in opere mundanae fabricae, cuictorunque creatione, omnipotens, omnia sciens, omnibus commendatur benigna Trinitas. Bonitas quippe, vel Charitas, Dei Spiritus Sancti est. Qui, cum Patrem, ut omnia per Verbum operaretur excitaverit; tum verò in plasmatione hominis ita studiosum reddidit; ut nihil eorum subtraheret, quae conferre potuit. Quid enim taliter conditio homini, praeter naturalem divinitatem desuit? Igitur in plasmatione hominis benevolentia Dei; quae est Spiritus S. maxime operam suam exhibuit; cum ei (utpote creatus) naturaliter non poterat esse Deus, gratia sui similitudinem Dei contulit. Rupertus l. 11. c. 17.

Veneruntque duo Angeli. Gen. 19. 1. Duo scilicet, qui ab Abrahamo recefferant, terris cum eo remanere. Angelus unus est tribus, representans Deum Patrem, manifestat cum Abraham: ut ejus domum benediceret; cumque patrem efficeret ad generandum Isaac. Unde hic Angelus videtur fuisse medius, & primarius inter tres: puta Michael; qui duos socios Gabrielem, & Raphaelen, misit ad excitandum Sodomam; Gabriel enim, juxta etymon suum, est fortitudo Dei; puta fortis executor divinae justitiae: hicque representat secundam in Trinitate Personam. Raphael, verò videtur esse Angelus praesens castitatis, summique odor libidinis, Cornelius hic.

In Arca testamenti tria continebantur: virga Aaron, tabulae

bulae Legis, manna sapientia. In virga designatur potentia Patris, in tabulis sapientia Filii, in magna bonitas Spiritus Sancti. Marcantius D. Trinitatis.

Sic benedicit filii Israel benedicit sibi Dominus, & custodiat te. Offendat Dominus faciem suam tibi, & miseretur tui. Convertere Dominus vulvum suum ad te, & det tibi pacem. Num. 6. 23. 24. &c. Ob tres Personas, quarum quilibet est Deus, Dominus ter repetitur. Sed, ut monstrat, unum tantum esse Deum subdit: invocabantque nomen meum super filios Israel. v. 27. Non dicit nomina nostra. Paoletti D. 6. Pasch.

Audi Israel: Dominus Deus noster, Dominus unus est. Deuter. 6. 4. Ponitur hic tria vocabula: scilicet Dominus; quod est nomen potentiae, quae Patri tribuitur: Deus nomen sapientiae, quae Filio appropriatur: Tuus, nomen bonitatis, quae Spiritui S. attribuitur. Sanct. Vinc. Ferr. f. de S. Jacobo Apot.

Benedicat. Psalm. 66. 8. id est, multiplicet nos Deus Pater. Benedicat nos Deus Filius; benedicat nos Deus Spiritus S. & sic multiplicet, ut tandem metuant eum omnes fines terrae; ut tota terra Creatorem colat, non creaturam: Remigius Antioch. hic.

Funiculus triplex. Eccl. 4. 12. est SS. Trinitas; quae est fons omnis societatis, amicitiae, & concordiae. S. Paulinus ep. 4. ad Severum.

Oculatur me osculo oris sui. Cant. 1. 1. Symbolicè notantur hic tres SS. Trinitatis Personae: per osculatur Pater: per oris Filius: hic enim est os, & Verbum Patris per osculo Spiritus Sanctus: hic enim est nexus, amor, & quasi osculum; quo se osculantur Pater, & Filius. Ita S. Bernardus l. 7. apud Cornelium hic.

Omnis in mensura, numero, & pondere dispensasti. Sap. 11. 21. Secundum hanc ordinationem omnis actio nostra debet esse mensurata, numerata, & ponderata: hoc est, in virtute Patris, cui mensura: in virtute Filii, cui numerus: in virtute Spiritus S. cui pondus adscribitur. S. Albertus M. par. animae cap. 8.

Et dixit AAA. Jer. 1. 6. Viegas in Apoc. 9. Sect. 5. n. 4. SS. Trinitas mysterium hic innui putat. Ter enim, inquit, dixit A., quae balbutientis, & infantis, adhuc vox est, propter tres Personas divinas: ut indicaret; se comparatione ejus mysteriosam esse, & nescientem adhuc articulatè loqui. Loquebatur enim cum eo SS. Trinitas: Pater dicens, novi te. Filius, sanctificasti te: Spiritus S. Prophetam dedi te.

Ex Novo.

Scriptum est. Matth. 4. 7. Ter in hac concertatione Evangelium refert, Christum dixisse: Scriptum est. Tanquam, quidquid sit in divina Scriptura, sit in Trinitate diffusum. Simon Cass. l. 9. t. 6.

Removens cum Abraham, Isaac, & Jacob. Matth. 8. 11. In Abraham Pater, in Isaac Filius, in Jacob Spiritus S. ostenditur. Sim. Cass. l. 5. c. 12.

Designavit Dominus & alios Septuaginta duos. Luc. 10. 1. S. Aug. in qq. Evang. Beda, Hugo: per hunc numerum ostendit Dominus; quod per hos, & eorum lequaces erat annuntiaturus, Mundo fidem Trinitatis. Una die per viginti quatuor horas à sole totum illustratur orbis: Sol ergo, per triiduum ambitum suum, Septuaginta duas horas facit. Christus, qui se diem, ac lucem appellat, per hanc praedicationem numerum significat fidem, & illum Trinitatis toti orbi annuntiare, ac per Mundum maxime illuminare. Sylveira hic.

Et ingressus à Moysi, & omnibus prophetis &c. Luc. 24. 27. Lex te Patrem Legislatorem praesentat: Evangelium te Filium incarnatum: Prophecia te Spiritum Sanctum; qui locutus est per Propheas. Patri adscribitur aeternitas, Filio veritas, Spiritu S. charitas. Patri providentia, Filio Sapientia, Spiritu S. Ordo, & unio. Patri creato, Filio gubernatio, Spiritu S. conservatio. Patri praedestinatio, Filio redemptio, Spiritu S. sanctificatio. Patri via purgativa, Filio illuminativa, Spiritu S. unitiva. Patri praesentia, Filio praesentia, Spiritu S. futura. Patri principium, Filio medium, Spiritu S. finis, & terminus: Sicut memoria parit intellectionem, intellectione amorem. Et sicut fides parit spem, spes charitatem: ita Pater generat Filium, Filius cum Patre spirat Spiritum Sanctum. Cornelius in dedic. ad SS. Trin. Comment. in 4. Proph. Majores.

Regnum non habebat &c. Apoc. 4. 8. Trisagion non solum continet mysterium SS. Trinitatis; sed totum Apostolorum symbolum, totaque Evangelii doctrinam. Cum enim Seraphini Patri acclamant Sanctus, significant, sanctitatem Patris ostendi in creatione, Filio in Redemptione, Spiritu S. in sanctificatione. Cornelius hic.

Ex Patribus, & aliis.

Cum novem sint ordines Angelorum; quare, tribus exclusis, tantum sex in Praefatione ponuntur? Dionysius tres esse tradit Ordines Angelorum: trinos in singulis ponens: ut R. P. Spanner Poly. Tom. II.

similitudo Trinitatis eis insinuetur impressa. Sunt enim tres Ordines superiores, Seraphim, Cherubim, Throni. Medii, Dominationes, Principatus, Potestates. Inferiores, Virtutes, Archangeli, Angeli. De singulis autem hic ordo medius subtrahitur; de superioribus Cherubim, de mediis Principatus, de inferioribus autem Archangeli: Quia ad comparationem Trinitatis aeternae (cujus majestas hic praecipue commendatur) omnis alia Trinitas diminuta reperitur, & imperfecta. Innocentius III. P. de fact. alt. myst. l. 2. c. 61.

Quoddam in creatura Trinitatis vestigium relucet in omnibus creaturis, tam in Angelo, quam in homine, quam in Mundo. Id. ib.

Pater lux ingentissima; Filius splendor pulcherrimus, & fulgentissimus; Spiritus S. amor ardentissimus. S. Bonaventura f. 21.

Ostenditur per omnem creaturam, quod in omnibus creaturis est vestigium Trinitatis: omnia in mensura, & numero, & pondere dispensant. Sap. 11. 21. Glossa: in his tribus Dominus instituit, & gubernat, & judicaturus est. S. Bonav. f. 3. in Octava Pent.

Videmus in rebus procreatis imagines rerum, nobis divinarum naturarum indicantes: ut cum dicimus summam S. Trinitatis excellentiam, per solem, & lucem, & radium: aut per rosam plantam, & florem, & odorem declarari. S. Joan. Damasc. orat. 1. de imaginib.

Unus sol, unus Deus: in una essentia tres Personae. In uno sole una substantia; & ab una substantia tres formae, lux, splendor, calor. De Patre dicitur. 1. Joan. 1. 5. Deus lux est, & tenebra in eo non sunt ulla. De Filio dicitur: quicumque sit splendor gloria, & figura substantiae ejus. Hebr. 1. 3. De Spiritu S. dicitur: ignem veni mittere in terram. Luc. 12. 49. S. Thom. Vill. conc. 1. de S. Augustino.

Per memoriam Patris similes sumus, per intelligentiam Filio, per voluntatem Spiritui S. S. Bernardus l. de anima c. 11. sive Medit.

Quare in Missa ponantur panis, vinum, & aqua? In pane, qui corroborat, intelligitur Pater, qui est omnium fortitudo: in vino, quod laxificat, intelligitur Filius; qui est gaudium omnium nostrum: in aqua, quae mundat, & lavat intelligitur Spiritus S. Ezech. 36. 25. Effundam &c. S. Th. Aqu. Opusc. 18. de exposit. Missae Art. 2.

Osculum sanctum est; quod in signum S. Trinitatis datur. Idem in c. 16. Rom. Lect. 1.

Tria sunt invisibilia Dei: potentia, sapientia, & benignitas. Ab his tribus procedunt omnia; in his tribus consistunt omnia; per hae tria reguntur omnia. Potentia creat, Sapientia gubernat, Benignitas conservat. Quae tamen tria, sicut in Deo ineffabiliter unum sunt; ita in operatione separari non possunt. Potentia per benignitatem sapienter creat: Sapientia per potentiam benignè gubernat: Benignitas per sapientiam potenter conservat. Potentiam manifestat creaturarum immensitas, sapientiam decor bonitatem, utilitas. Richardus à S. Vict. l. 2. c. 2.

Impossibile foret hoc Verbum esse Deum, si à Patre, & Spiritu S. esset separabile. Sicut ab hac dictione ita, quae veritatem sonat, & tres in se literas continet, exemplum habetur, Si illarum enim aliquam subtrahas, eandem dictionem non efficerent. Simili modo intelligentium est de tribus in una divinitate Personis. Revel. Sanct. Brigittae in die Domin. Lect. 1. c. 1.

Specialiter ignis representat SS. Trinitatem: quia ignis apparet tripliciter: in flamma luce, & carbone. Aqua triplex, condensata in nube, congelata in glacie, liquida in fonte, vel flumine. Terra. II. 49. 12. quis apponit tribus dicitis mollem terra? Omnis res habet principium, medium, & finem. Omnis sonus, juxta Isidorum, harmonicus, aut voce editur, scilicet per fauces, aut flatu, scilicet per fistulas; aut pulsu, scilicet per tympanum, Pfalterium, & Citharam. Gemiani c. 81. l. 1.

In nomine Jesu, ut dicit Ambrosius, tota Trinitas representatur; quia Jesus interpretatur unctus: in quo intelligitur, unctus ungens, & unctio. Idem ibid.

Sicut tres colores faciunt in circulo caelesti iridem; ita tres Personae in deitate faciunt Triadem: puta unum, triumque Deum. Cornelius Comm. in 4. Proph. Major. in dedic.

Sicut idem numero Christus existit in tribus hostiis consecratis, & hostiae realiter à se distinguuntur; cum tamen essentiam habeant plane eandem, nimirum idem Corpus Christi: ita etiam essentia divina existit in tribus personis, quae in ratione personae realiter differunt; cum essentiam habeant eandem, & individuum. Idem ibidem.

Tristitiam nobis Deus non ob aliud indidit, nisi propter solum peccatum, & hoc per ipsam rerum experientiam manifestavit. In pecuniarum enim multa, in morte, & ægritudine, & aliis nobis ingruentibus molestiis; dolentes, & moerentes, non tantum nullam consolationem capimus; verum & molestias augeamus. In peccatis vero si dolemus, & contristemur; peccati magnitudinem minuius; & quod erat magnum, reddimus parvum: sapere vero & funditus ipsum totum delemus. S. Chrysol. hom. 7. ad pop.

Sanctorum luctus multiplicarum gaudium, pro portionis, pavit. Simile mihi videtur hoc: ut, cum rosaria plantantur; tunc enim nihil, præter spinas, cernitur; neque tamen ideo plantare desunt. Sciunt enim, novo vere rosaria ipsa mira florum, ac rosarum, specie aspectus hominum; & odoratus etiam, oblectare. Lidorus Clarius l. 2. or. 8.

§. IV.

Tristitia Christi.

Figura.

Peccati anima sua, ut moveretur. 3. Reg. 19. 4. Unde tantus pavor? tanta consternatio in Elia? qui paulo ante erat impavidus; certabat cum Achab, & Baalitis, eosque superaverat. Respondeo: quia subduxit illi Deus robur à se inditum: ut agnosceret, fuisse donum Dei se verò ex natura sua timidum, ut alii sunt homines. Secundo representat infirmitatem Christi paventis in orto. Ità Rupertus l. 5. cap. 10. apud Cornelium hic.

Christi tristitiam in orto vocat Anastasius Sinaita: tristitiam in parietibus filiis, & tristitiam conturbantem Christi animam usque ad mortem. Columbam nomine, referunt medici, gravidam parturisse multos dies; & per conatus illos naturæ, ad obstetricum studia nihil promovisse. Triennium igitur lecto affixa decubuit. Deinde, resumptis utcumque viribus, ambulavit, viginti quinque annos uterum gerens. Tandem extitit, atque medicorum scalpro excisa, in utero deprehensa est infans, in lapidem durissimum conversus: quod vidisse se Parisius Anno 1609. affirmat Aubertus Myræus, vir à Scriptis clarissimus. Non unum, ut illa: aut ut Rebecca, geminos, etiam collidentes in utero, gestavit Christus; sed quotquot homines erant in orbe futuri: adeoque illos omnes triginta tres annos, quead vixit, eniti conatus est ad vitam; & in lucem Evangelii parturivit. At quam multi obdormerunt ut lapis! De Nabal inmitti 1. Reg. 25. 37. emortuum est cor ejus in caverna; & factum est, quasi lapis. Quam acerbo putas Christi paucitatis sensu, Judæi, Scribæ, Pharisæi, ad prædicationem ejus obdormerunt! Quasi lugens, & contristatus, sic humilissimus. Pl. 34. 14. S. Hieron. legit, quasi lugens mater tristitia incurvabat. Doultreman. l. 2. c. 3. de amore Sect. 10.

Varia de tristitia Christi.

Tristis est anima mea usque ad mortem. Matth. 26. 38. Piz est tristitia Christi, & ab ipso sancte suscepta in orto pinguedinis: ut in ipso puniretur, quod in orto primævo male vultu letatus Adam. Sim. Cals. l. 13. c. 11. Tristis &c. idest, vehementissime contristatur: ita ut tristitia hæc, & mors, uno duntaxat gradu, videantur distare. Dion. Carth. hic.

Et factum est, sicut etiam. Luc. 22. 44. Tam vehementem tristitiam, & timorem, Christus assumpsit: non solum ex consideratione Passionis tibi instantis, sed etiam ex consideratione ruitæ, & ingratitude, destructæ, utique Judæorum; propter quorum salutem specialiter fuerat missus. Et quia videbat, Passionem suam tam multis non debere prodesse, immò magis obesse, propter eorum ingratitude, & peccata: itemque quia omnium Electorum suorum futuras tribulationes, quas pro ipso passuri erant, usque in finem Mundi, prævidit; & intime eis condoluit. Dion. Carth. hic.

Uno Jesu tempore tuebatur Dei visione, & intolerabili passione genebat: ut tota divina fruitionis gloria in eo militaret ad poenam. Nam quemadmodum omnes cognitione antecessit ita; etiam & moerore. Apposita est illi scientia, appositus est & dolor. S. Laur. Just. de triumph. &c. c. 19.

Suscipit tristitiam meam, ut mihi suam lætitiã largiretur: & vestigiis nostris descendit usque ad mortis ærumnam; ut nos suis vestigiis revocaret ad vitam. S. Ambros. l. 10. in Luc. 94. Mœlitiã prætedebat, quam non ex metu mortis suæ, sed ex mora nostræ redemptionis assumpserat. Non propter mortem, sed usque ad mortem, tristis est Dominus: quod in certamine Passionis mors corporis, absolutio, anxietudinis, non coærcivatio sit doloris. S. Ambros. l. 7. in Luc.

Hoc dolebat mihi, & contristabar pro persequentibus me: quia volebat poenitentiam agere. Ego in cruce pendebam, & sanguine meo lavabam fordes eorum; & ipsi volebant agere poenitentiam. Hæ erant lacrymæ meæ; hæc compunctio: pet- sequentes me non potui salutare. S. Hieron. in Pl. 108.

Ex Novo.

Plurima autem turba straverunt vestimenta sua &c. Matth. 21. 8. O quam dissimile est, tolle tolle crucifige eum! & benedixit, qui venit &c. Quam dissimile, Rex Israel; & non habemus regem, nisi Calixarem. Quam dissimile tamen viuentes, & crucis; flores, & spinæ. Cui prius sternebantur vestes alienæ, & ecce suis exiit. S. Bernardus l. de Pass. Dom.

Falsa est nubes. Luc. 9. 34. En, quò felicitas recidat! en!, quomodo apparatus ille majestatis evanescit! en ut sol genarum muerit in nubem! Ità ut plurimum serenitas potentæ nubi exipietur; & fortuna agrarum secum trahit nimbum lacrymarum. Solum succedunt, splendor umbra funestatur, utilitã indumenta tandem innumbrantur. Oliva l. 13. Strom.

Nec Salomon in omni gloria &c. Luc. 12. 27. Si autem sanum &c. Præsertim illi gloria gloriæ Salomonis: cum tamen Rex iste omnes majestatis splendor superavit; & flos ille tantum uno die in æquo resplendat. Ad id humana gloria brevis est, ut longum spatium fuerit dies. Naxera in Jos. 1. 9. 39.

Ex Patribus, & aliis.

Sicut videri nequit in rota, quæ continuò versatur, aliqua pars ejus; eò quod crebra circumfrentia semper summa fiant ima; & ima summa: ità etiam nostrorum rerum imperus, dum continuò vertuntur, summa facit infima. Ut videre licet in divitiis, potentis, & aliis. S. Chrysol. tom. 1. de nomine Abram.

Umbra, & rotæ, & tristitia, & læta, hujus vite temporaneæ, quemadmodum umbra, non manent; & ut rota, vertuntur. S. Nilus in parænesi.

Res nostræ velut orbem quodam volvuntur: aliàs sæpe uno, eodemque, die, atque etiam interdum hora, mutationes adveniente. S. Gregor. Naz. de paup. amor.

Hæc cuncta paulatim, etiam præclara, pereunt! ut exigua supersint reliquæ. Velut solo vexato à magnis imbribus aliis supersunt avectis filices modò. Idem. Poemate de vita sua. Quidquid in hoc seculo magnium videtur, umbra, vel foœnia, deputanda sunt. Apontius l. 6.

Theophrastes dicit, chameleonem ex rore vivere, & sæpe deprehensum, muscas comedere. Atque hinc fortè orta vulgè opinio, eum ex aere vivere. Symbolum eorum, qui vento honoris, & mulsis deliciarum se paucant. Quam multi Christiani solidiores Domitiano! qui, cum salutem suam æternam procurare debeant, quotidie, non duabus, sed omnibus horis, captant muscas. Ambis opes? muscam ambis. Ambis sponfam divitem, & speciosam? muscam ambis &c. Cornelius in Levit. 11. 30.

S. Petrus Clementem docebat, Mundum hunc esse domum fumo plenam. Clemens Rom. in ep.

Pontifex primùm triplici tiara coronatus cani sibi audit: Pater Sanctè! sic transe gloria Mundi; supra simul accensa. Nieremb. in discrim. temp. & ætern. c. 3. Flavivus fortiter in omne resistens impingit, omnia frangit; sed dum ad mare redit, penitus hominem perdit; sic & homo potens &c. sed, dum venit ad montem superbiz, nomen perdit. Gemiani l. 1. c. 36.

Alphonsus Arrag. Rex, in Symbolo dicitur habuisse coronam, in cujus ambitu hæc inscriptio: Arrixf cùbit, Deus ludeat, imponendo, & depouendo. In fronte coronæ pomum erat Smaragdinum cum Lem. Equate prodor: aurumho probor: hyeme pendor. Manus tenens in filo orbis globum cum Lem. Tenui prudentia flo.

Joannes Dux Cliviz cum Lem. Hodie aliquid, cras nihil. Horologium lunare, vel solare. Lem. Labor omnis in umbra. Picinelli.

§. II.

Vanitatem spernendi motiva.

Ex Veteri, & Novo.

Strivis anima mea ad Deum vivum. Pl. 41. 3. Propemodum suadens, & vociferans omnibus, qui rebus hujus vite inhiant: quid in corpora insaniatis? quid corpora amatis? quid gloriam desideratis? quid concupiscitis voluptatem? nihil eorum manet, & vivit perpetuò; sed diffusit, & præterit; & est umbra vanius, & sonnis falchicus. Incerta est eorum possessio, instabilis eorum usus, & fructus; velox est mutatio. In Deo autem nihil est ejusmodi; sed vivit, & manet perpetuò. Caducis ergo, & momentaneis, relictis, eum, qui est æternus & perpetuus, amemus. S. Chrysol. hic Calcæe terram, nihil aliud est, quam simulacra non adorare; quia de terra facta sunt. Item divitias non concupiscere, voluptates corporis spernere: qui opes, & corpus ipsum, & quæ hospitio utimur, terra est. Vivum colite, ut vivatis. Moriatur enim necesse est; qui se, suamque animam, mortuis adjudicavit Lactantius l. 2. instit.

Verba Ecclesiæ. Eccle. 1. 1. Decernit Ecclesiastes, & ostendit, quemcumque in hoc Mundo sunt, vanitates esse: non quòd omnia damnet, atque accuset; verum in porius consilia hominum reprehendit, qui in hoc Mundo sem suam collocafe videntur. Olympiodorus hic in Præfat. Nota: creaturas in se veras quidem, & bonas esse; sed, si cum Deo createore comparentur, vanas, & umbras meras esse. Item non damnantur hic creaturæ Dei; sed pravus affectus, usus, & cupiditas hominum, amantium media pro sine &c. Cornelius hic.

Vanitas vanitatum. Ib. S. August. l. de quantitate anime c. 33. & de vera Relig. c. 31. 33. & alibi legit: vanitas vanitatum, idest, vanitati servitium: sunt enim facti, sicut ea, quæ dilexerunt. Aquila, Symmach. vertunt: vapor vaporum, & omnia vapor. Syrius: vanitas vanitatum, & omnia inanitas. Alij: nihilum, nihil; & omnia nihil. Vanitas ergo opponitur rei velut umbra: res enim; pura corpus, est ipsa vanitas; cujus vanitas est ejus umbra. Quare licet umbra sequitur suum corpus, sic creatura sequitur suum Createorem; ne evanescat, & ideo in nihilum abeat. Omnis enim res creata in fieri, esse, & conservari, pendet à Deo, sicut radius à Sole. Quare, sicut sole se subducente radius evanescit: sic Deo manum, idest, operationem, & conservationem suam subducente, res creata redit in suum nihilum. Cornelius hic. Vanus, ait Servius, vocatur stultus; qui mente vacuus, qui in rebus inanibus studium collocat. Vanitas ergo multa significat. Nam vanitas primò est inanitas, secundò brevitatis, tertio mutabilitatis, quarto interitus, quinto mendacium, sexto fraus & fallacia. Omnia in Mundo sublimari summe inanitia, brevia, mutabilia, corruptibilia, mendacia, falsa, & fallacia. Ex adverso in celo apud Deum omnia sunt solida, longa, immutabilia, incorruptibilia; vera, & fidelia. Idem hic.

Quid habet amplius homo de universo labore suo? Ib. 3. Aliqui tò amplius referunt ad labore. q. d. quid in labore suo amplius habet homo subaudi: quam ipsum laborem? q. d. ex labore suo nihil acquirit homo, nisi laborem; inæque delationem, dolores, & cruciatus. Vel tò amplius accipias pro mercede. q. d. ex omni labore quid mercedis referat homo; utique exiguum, vel nihil. Cornelius hic.

Vanitas vanitatum. Hoc dictum in parietibus, in vestibus, in foro, in ædibus, in viis, in fenestris, in januis; sed potissimum in ipsa ejusque conscientia, continenter inscriptum esse oportet, omnique tempore cogitationi obversari. S. Chrysol. hom. Adv. Eustroplum.

In momento. Luc. 4. 8. humana omnia à demone exposita: ut tuo multuario aspectu Christus reperetur. Non si singulari attentius, & accuratius, spectaretur; sperneremus; ita facere solent mercatores, si eorum merces corruptæ; acervatim, & festinanter, ementibus proponant; ne forte maculas deprehendant, & abesseant. Equidem qui in momento solum temporis epulonis vissum, & præparum. Luc. 16. 19. inuenerat, profecto, vel patrimonii jactura, eam felicitatem emeret. At, si diutius eam spectaret, videtet clarè vermes ex ea nasci immortales, ostrem flammam emittere, sitim per aureos calices diviti propinatam; dolores ex deliciis, supplicia pululari; ambitiosius plagas emens mendicis, quam vulsum epulantis. Oliva l. 13. Strom. cap. 4. hic.

Ex Patribus, & aliis.

Qui in Christo est, quomodo potest vanitates aspiciere? cum Christus in carne sua omnes Mundi hujus crucifixerit vanitates. S. Ambrosius Oclo. 5. in Pl. 118. averte oculos meos.

Vanitas rerum humanarum est hæres: quoniam ipsius est distractio, & occupatio varia. S. Ephrem. de poenit.

Si agonizans plumam leven ori impostam non movet, signum est mortis. Cum vanitates spernantur, signum est, hominem adhuc in divina gratia vivere. Diez Humilitas.

Plus sapientiz, & scientiæ, inveniet simplex idiota in vita Christi, ad hujus Mundi vanitates spernendas, ejusque dolos cognoscendos; quam vel subtilissimus disputator in totius Mundi machina consideranda. Stella de contemptu &c. p. 7. c. 3.

TITULUS II.

VENDITIO CHRISTI.

§. I.

Figuræ, & Symbola.

Vendiderunt Joseph viginti argenteis. Gen. 37. 28. Origenes, August., & Beda: vendiderunt Joseph triginta argenteis. Joseph quidem à fratribus venditus; sed ne moretur: Filius autem hominis tradetur, ut crucifigatur. In servum vendidatus est Joseph Plal. 104. 17. Ut servaretur. Servi à servando. Verè non est dolor, sicut dolor Christi. Segneri die Ven. S.

Appen.